

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Високий рівень корупції в країні гальмує розвиток держави, адже вона сприяє розширенню тіньової економіки, порушує конкурентні механізми ринку, неефективно використовуються бюджетні кошти, підвищуються ціни за рахунок хабарів, в агентів ринку з'являється зневіра у чесність влади, погіршується інвестиційний клімат, знижується ефективність економіки загалом.

У світовому Індексі сприйняття корупції (CPI) від Transparency International за 2017 рік Україна отримала 30 балів зі 100 можливих, 130 місце серед 180 (в порівнянні з 2016 роком рейтинг зріс на один бал). Це сталося завдяки реформі ринку газу, роботі реєстру електронних декларацій, реформі державних закупівель і використанню системи ProZorro. Водночас повільне зростання індексу України у Transparency International пояснюють браком політичної волі керівництва країни до боротьби з корупцією і низьким рівнем довіри до українських судів та прокуратури.

Корупція в Україні сповільнює зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) на близько 2% в рік. Дослідження соціальних настроїв свідчать, що 56% українців називають корупцію основною проблемою України. Дослідники Transparency International стверджують, що антикорупційні настрої українців значно посилюються порівняно з 2013 роком. Але незважаючи на це, 72 відсотки українців вважають, що за у боротьбі з корупцією мало що змінилося. Жителі України виняють в цьому олігархів, які мають вплив на уряд. 65% українців вважають, що зменшити такий вплив можна, заборонивши компаніям фінансувати політичні партії і кандидатів.

По усіх кримінальних виробництвах, НАБУ, що розслідуються, зараз, сума збитку державі складе 153 мільярди гривень. Для порівняння уряд на ремонт доріг цього року виділив 47 млрд. грн. При цьому не враховані прострочені корупцією гроші в справах, які вже пішли до судів. Суми там значно менше – 7 млрд. 272 млн. грн. Проте і за них адвокати чиновників найвищого рангу б'ються до останнього.

Доречно детально розглянути економічні зміни через корупцію:

Зменшення кількості потенційних інвесторів (якщо розділити корупцію на одиницю індексу, можна зробити висновок, що приплив прямих

іноземних інвестицій виросте до 23%. Менший рівень корупції міг би дозволити країні не брати кредитів та залучити більше інвестицій;

Гроші для соціальних виплат (якби рівень корупції в Україні був таким, як в Польщі, то можна було б виділяти значно більше фінансів для соціальних виплат громадянам, а їх співвідношення до ВВП виросло б на 4,2-7%);

Втрата податкових надходжень до бюджету країни (компанії звикли штучно занижувати кількість своїх доходів приблизно на 4-10%, адже це дозволяє їм ухилятися від оплати податків. Близько 62% українських підприємств продовжують не виплачувати податки в повній мірі, а 47% із них дають хабарі, щоб служби перевірки «не побачили» порушень);

Зниження продуктивності (корупційний процес знижує продуктивність капіталу країни на 2%. Це означає, що вкладається ресурсів значно більше, ніж їх отримується на фінальному етапі. Якби рівень корупції був таким, як в Польщі, то ВВП України виріс би на 13%);

Негативний вплив на медицину та освіту (якщо рівень корупції підвищується, то витрати на освіту зменшуються на 0,39%, а на медицину – на 0,64%);

Корупція зменшує ВВП (в період зростання корупції зменшується рівень реального ВВП на 0,55%. Якби співвідношення хабарів з доходами зменшилося б на 1 пункт, то доходи могли б вирости на 14,6 млрд. грн., а за останні 10 років ВВП збільшився б на \$23 млрд.).

З метою подолання корупційних злочинів в економіці України необхідно пройти поступовий алгоритм боротьби з корупцією. Гостра потреба у створенні окремого антикорупційний суд, який буде повністю перебувати за межами існуючої судової системи. З метою оцінки діяльності НАБУ необхідно обрати незалежного аудитора серед повністю незаангажованих і незалежних експертів. На часі стає проведення судової реформи.

Хоча реалізація цих пунктів не вирішить всіх антикорупційних проблем України, вони стануть важливими кроками на шляху подолання цих проблем. Побудова чесного суспільства з прозорою системою керівництва дозволить повернути нечесно виведені гроші на розвиток економіки України, отже питання ефективного запобігання та протидії корупції є однією із найважливіших проблем, які намагається вирішити сучасна держава.